

HEVPEYVÎNA RADYOYÊ

28 Adar 2018

Seçil: Silav li hemûyan, em niha ketin stüdyoyê. Ez Seçil im. Em di saetekê cuda, di rojek cuda de — li derveyê Açık Dergi — li ber we ne. Ev weşana taybet a projeya piştgiya guhdarîvanan a Açık Radyoyê — em di Festîvala Radyoyê ya 15emîn de ne. Hijmara xeta piştgiya guhdarîvanan bidim? Hûn dikarin 0212 343 41 41ê bigerin, bi hevalên me re biaxivin. An jî hûn dikarin di acikradyo.com de bişkojka "piştgir bin" bitikînin. Ömer Madra niha gotibû ku îro 69 guhdarîvan piştgiyê dane me. Em dixwazin ji vir berdeham bikin. Em destpêkek bi kolektîfa birbuçukê re dikin — bi xêr werin hevalno. Birbuçuk: Bi xêr dîtin. Bi xêr dîtin, silav. Îlksen: Erê, em bi kolektîfa birbuçukê re ne ku ji Ayşe Ceren Sarı, Yasemin Ülgen û Serkan Kaptanî pêkhatî ye. Di kovarê de me dengê we di civîna kolektîfan ya li Kasa Galeriyê di rojên dawî de bihistibû. Dema em ê li ser hevbeşan biaxivin, û Festîvala Radyoyê ya 15emîn jî li ser hevbeşan û milkên hevpar e, me got fermo — we me red nekir, gelek spas. Bi xêr werin. Niha em bi birbuçukê dest pê bikin? Çima birbuçuk? Seçil: Sê kes, her yek nivê parê xwe heye. Ez wek koma yên ku ji girtina parê tev pir tirsîn difikirim bi rastî. Yasemin Ülgen: Bi rastî bi kurtî ez dikarim bibêjim çima em vê dikin. Em wek tîma birbuçukê — Ayşe, Serkan û ez — nêzikî salekê ye li ser mijarên cuda yên di nav ekolojiyê de civînan saz dikin. Bi rastî, ev civîn jî ferzbûnekê derketin. Ji ber ku me pê hesin ku huner û ekolojî — niqteya hevpar a sê me — bi hev re nasîn nînin. Ji vir derketin me bername civînan ji salekê zêdetir amade kir. Em mirovên ku li ser mijarên cuda — av, cihereçengî, sînor, iqlîm, kan, enerjî — dixebitin vedixwînin civînan. Ev hunermend in û ji xeynî hunermendan, pispor, akademîsyen an mirovên tecrubedar ên ku em bi zanyariya wan baweriyê hene. Armanca me bi rastî gihandina van her du qadan bi naskirin û hevkarîyên nû ye. Em dikarin bibêjin ku em hêdî hêdî dest pê dikin vê yekê pêk anîn. Em vê hem wek qadeke lêkolînê hem rêbazek fêrbûnê ya hevpar dihesibînin. Buçukan jî bi rastî mirovên ku tên van civînan nimayîş dikin. Bê guman me navek ji sînorê yek û niv pileyî heye. Lê çarçoveya têgihîştinê ya wê bi rastî gihandina nivên hemû tecrubeyan e. Îlksen: Gihandina nivên tecrubeyan. Ma em dikarin vê yekê hinekî vekin? Yasemin: Em dikarin vekin. Ayşe Ceren Sarı: Erê, ez jî Ayşe me. Yek ji tiştên ku em dixwazin pêk bînin, belkî ya herî girîng, gihandina hîssa hunermend bi rewşa akademîsyen e. Û li vir bi rastî qadeke parvekirinê çêkirin ji bo bi hev re ramyariyê. Em zêdetir difikirin ka em vê çawa sêwirîn. Îlksen: Ango fikra bînpêkirina sînorên naskirî heye, em bi rehetî dikarin vê bibêjin. Ekolojî û hilberîna çandî jî ji niqteyên bingehîn ên ku Açık Radyo dişopîne ne. Û ger em Açık Radyoyê wek yek ji medyayên ku ev tiştan tê gel hev bibînin — li ser vê jî dema bilezandiniya çaxa em jiyîn tê fikirîn, herkes çî dikare bike, dîsa bi hev re tevger kirin. Di vê weşanê de banglên ku em berdeham dikevsên hene. Seçil: Erê, heta niha civîn çêbûn. Heta encamên wan jî hebûn. Em ê bixwazin ku hûn ji wan jî behsan bikin. Lê li ser civînan tiştek heye ku berpirsiyariya Serkan Kaptan jî heye. Fikarên bingehîn hene yên ku kolektîfa birbuçuk hildigire. Em hinek ji wan behs bikin û paşê belkî heta niha çî hatine axaftin. Serkan Kaptan: Ez li ser pratîkên civînê pir difikirim. Ez gelek girîngî didim ku civîn çawa pêwîst e were çêkirin. Ger mirov dema xwe didin me, beşdarî civînên me dibin, divê ev civîn hem ji bo wan beşdaran kêrhatî derbas bibe, hem jî divê em piştî vê civînê bikaribin derdanên xwe bi awayekî kêrhatî û xweş bigirin. Lewra ramana min a sereke di nav birbuçukê de li ser van pratîkên civînê ye bi rastî. Civîn çawa tê çêkirin? Rêxistin û plana civînê çawa divê be? Em li ser vê yekê pir fikirîn, bi hev re fikirîn. Bi rastî encama me jî ji vir derket û me plana civînê saz kir. Em difikirin civînek ji sê saetan zêdetir nikare bibe. Dema ji sê saetan zêdetir, balê mirovan pir zêdetir belav dibû. Û me biryar da ku em dikarin di vê civîna sê saetan de herî zêde şeş mêvanan hilgirin. Îlksen: Şeş axaftvan? Serkan: Şeş axaftvan, erê. Em ji wan re "dev" dibêjin — em dikarin şeş devan dawet bikin civînên xwe. Em nivê dema civînên xwe ji bo van mirovan ku xwe bidin nasîn vediqetînin. Ev mirov, di destpêkê de bi belkî zêdetir samimî ji civînên akademîk ên din, bi belkî zêdetir hûragahiyên ku nikarin li cîyên din bikar bînin, çima bi ekolojiyê eleqedar dibin — anga çawa ji vê qadê hatin kişandin — vedibêjin, belkî ji zaroktiyê, belkî ji ciwantiyê. Paşê di nivê demê yê mayî yê civînê de em dixwazin mirov karên xwe yên zêdetir li ser mijarê parve bikin. Em mirovan ber bi vê yekê dikin. Bi vî awayî derdanên kêrhatî derdikevin. Me dît ku ev gelek kêrhatî ye. Dema mirov nivê civînê ji bo xwe-naskirinê vediqetînin, hîssa nêzikbûnê û samimiyetê çêdibe û me dît ku ev ji bo kêrhatîbûna civînê pir girîng e. Îlksen: Bi rastî ji bîra min tê tiştek wek bikaranîna zimanê jiyana rojane. Ango dema mirov dibêje civîn, tiştek hinek zêdetir akademîk heye, lê min hîs dike ku we jî daxwazek heye ku ji wir zimanek jiyana rojane bigirin û zimanêke din ava bikin. Yasemin Ülgen: Em bi rastî civînan jê re "solunum — nefes" dibêjin. Wisa em hewl didin ji bo her tiştî peyvek nû çêkin, tiştan ji van qaliban derxin. Îlksen: Ango hûn dibêjin "dev — ağız", hûn dibêjin "nefes — solunum". Ma em dikarin bibêjin ku kolektîfa birbuçukê daxwaza hilberîna celebek nû ya peyvname jî heye? Yasemin: Ev ji xwe diçe bi ya min. Ew ziman ji xwe tê. Wek daxwazê ne lê xweş tê guh. Mirov ji sînorên ku pê hatî naskirin derdikevin. Belkî ramanên xwe yên hinekî cudatir parve dikin. Ew jî dest pê dikin peyvan çêkin. Lewra em difikirin ku vê pîvanek afirîner heye. Seçil: Erê, guhertina navan bi rastî kêrhatî ye. Bi awayê me behsa derdana civînê kir — beşek hatî weşandin bi qasî ku ez dizanim. Tîma birbuçukê jî medyayek webê heye. Yasemin: Erê, birbuçuk.org — wek derdana civînê. Ne wek "Ali wisa got, Ayşe wisa got, paşê yê din tiştek wisa got" — em wê wek metnek bi tevahî anonîm pêşkêş dikin. Îlksen: Niha derdanên kîjan civînan hene? Yasemin: Derdanên civînên av û metabolîzmayê niha hene. Li ser înternetê li birbuçuk.orgê dikarin bigihên. Di van derdanan de tenê metn jî tune ne, tenê nivîs jî tune ne. Ji ber ku em dikarin beşdariya hunermendan jî di civînan de bigirin, di vir de jî dikarin werên gihandin karên dîtbar û linkên vîdyoyê yên ku wan li ser mijarê hilberandine. Ez difikirim ku ev metn dewlemend e. Îlksen: Li ku derê ev civîn tên çêkirin? Yasemin: Studio-X mîvandariya me dike, em ji wan re spas dikin. Em di dawiya hefteyan de dikin. Wek Serkan got, civîneke ji sê saet û niv heta çar saetan ye. Ji bo her mijara serî em mirovên pispor ên wê qadê an hunermendên ku karên xwe li ser wê mijarê dimeşînin dawet dikin. Ango ji bo her mijara serî beşdarên cuda hene. Û em metnê axaftina ku ji hatin gel hev a wan şeş kesan derdikeve dipêşxe. Îlksen: Ango hûn beriya civînê mijarekê diyar dikin û paşê bi mirovan re têkilî datînin. Yasemin: Em bi mirovan re têkilî datînin. Ji bo yên ku dixwazin bernameya me ya civînan heye, mijarên wan diyar in. Heta ku em dikarin em hewl didin bişopînin. Ji wir em ji bo her civînê beşdaran dawet dikin. Seçil: Niha hûn dibêjin ku ev li dora ekolojiyê wek dîsîplînekê zanistî û

tevgereke civakî-siyasî li ser gerstêra me û li coxrafyaya ku em pê girêdayî ne ava dibe. Em ji hîssîyariya ekolojîk çi divê fêhm bikin? Belkî bi axaftina paşxaneyên xwe jî, em dikarin tiştêk bibêjin. Ayşe Ceren Sarî: Ez aborînaseke guherîna iqlîmê me. Di heman demê de dansvan im. Ez bi hunerên performansê eleqedar im. Min çîrokek bi aboriyê dest pê kir. Ji wir min xwe da ber bi enerjîyê. Min mastera aboriya çavkaniyan kir. Paşê min dest bi xebata zêdetir di qada ekolojîya siyasî de kir, ber bi wê derê xelîda. Û ji wê demê ve ez bi rêya toreke li ser van mijaran dixebitim. Ez di pir projeyên cuda de dixebitim. Û ez dibêjim ku ez hewl didim di heman demê de dans bikim. Ji bo me, mijara ekolojîyê wisa girîng e: ji aliyê mijara ku wek dîsîplîneke zanistî tê xwendin heye, ji aliyê din em dikarin behsa şêwazên têkilîdarbûnê bikin. Ango dema em dibêjin mijara civakî-siyasî, tevger, em vê mebesta dikin. Dema em dibêjin şêwaza têkilîdarbûnê — em ekolojîyê wek hevbeşek girêdayî ne. Em li vir behsa hevbeşên jîngehê yê wek av, iqlîm, xwarin dikin. Û jî şêwazên têkilîdarbûna xwe bi van hevbeşên jîngehê re: sînor, cinsiyetê civakî, çand — şêwaz û pêvajoyên têkilîdarbûnê. Ango em naxwazin ekolojîyê wek qadeke îzole, ji her tiştî qutbûyî, hilgirin. Ev jî yek ji ciyên ku buçuk jê tê ye bi rastî. Tam di vê navberê de, di şêwazên têkilîdarbûnê yê di navbera dîsîplînan de, em dixwazin axaftinê hinek lêkolîn bikin. Û em hêvî dikin ku ji vir tiştêk nû derdan be, nû derkeve. Bi vê mantalîteyê, em difikirin ku em êdî di demê ku em dikarin cuda, kurt, îzole bimînin de ne. Îlksen: Em di Festîvala Radyoyê ya 15emîn de ne ku şîra bi hev re bûnê serdest e. Her tişt cihê xwe dibîne di vê axaftinê de jî bi rastî. Seçil: Hijmara telefonê ji we bibihîzin. Em hemû bi hev re bibêjin ger hûn dixwazin hevalno. 0212 343 41 41. Bigerin ji kerema xwe! Seçil: Em sê hevalê hev in. Berê jî em hevalê hev bûn. Ne dê rast be ku em bibêjin em bi projeyê hatin gel hev. Yasemin: Bi xwezayî. Û dema min lêkolîna teza xwe dikir, ez ji Serkan û Ayşeyê re bi domdarî di hin çavkaniyan de pirsîn dipirsî. Û ji wan axaftinên me derket. Ango hunerên dîtbar ên Tirkiyê li mijarên ekolojîyê çawa nêrîn, çi qewimî, çi domandî, çi qet nehatî bihistin, nedîtî. Û me bi hev re lêkolînê berdewam kir. Îlksen: Ma teza te qediya bi vî awayî? Yasemin: Neqedîya. Pir kêr maye. Ji ber ku lêkolîna me naqede. Em bi domdarî lêkolînê dikin. Yasemin Ülgen: Beriya niha jî em behs kirin, em jî naxwazin peyva di-navbera-dîsîplînan-de bikar bînin. Ango di hunerê de jî gelek tê bikar anîn. Ji ber ku mijar ekolojî û hevbeş in, em tercîh dikin bibêjin bê-dîsîplîn. Ji ber ku bi rastî em behsa mijarên ku di jiyana her yekî de hene û mijarên jiyana ne dikin. Gotina di-navbera-dîsîplînan-de wek ku mijarê hinekî belav dike. Wek gotina ku me du mijarên cuda gihandin hev e bi rastî. Ez hîs dikim ku ev tiştêk e ku ji xwe jî hev veqetîne. Ji ber ku em hewl didin bi awayekê giştî binêrin, me hewl da ku wê têgihîştinê jî bikar bînin. Yek ji çarçoveyên me yê nû ev bû — bê-dîsîplîniya. Îlksen: Ev jî peyvek nû ye. Min jî li vir xebatek peyname dest pê kir bi we re. Heger hûn jî bibêjin ku ne wisa ye, ez wê dinivîsim. Carek peyvek din. Serkan Kaptan: Ez jî tam ji vir bigirim — bi piştgirîya bê-dîsîplînê. Min demêk dirêj di akademiyê de li ser jîngehê xebitî. Endezyariya jîngehê, paşê di enstîtuya zanistên jîngehê de min derfeta xebata dîsa li ser jîngehê û ekolojîyê dît. Piştî wê min nexwest tenê di akademiyê de bimînim. Min xwest derkevim, hem di mijarên ekolojîk de hem jî di hilberînên din de. Bi rastî min kolektîfeke hunerî heye, ez di kolektîfeke din de me di heman demê de — bi navê oddviz. Em bi du hevalên xwe re di jîngê û dixebitin. Têkiliya min bi hunerê re ji wir tê bi rastî. Destpêka fikirîna min li ser hunerê. Û bi rastî dema hilberîna di akademiyê de tenê di nav xwe de dimîne — dema bi gotaran di nav zanîngehan de dimîne, dema tenê ji aliyê mirovên ku van dixwînin tê xwendin — ez nafikirim ku faktora bandorê ya wê pir bilind e. Lewra ez difikirim ku dikare zêdetir bilind bibe. Ji ber ku ez difikirim ku divê em hinek li her medyayê, li her mijarê êrîş bikin, em divê hewl bidin zanyariya xwe, parvekirinê xwe, hilberîna xwe di pir medyayên cuda de bigihînin — ber bi wê derê xelîdam bi rastî hinekî. Îlksen: Wek ku armanceke horîzontal heye xuya dike. Ango şêwaza we ya hatin gel hev jixwe wisa ye — ji têkiliyên horîzontal. Hem nêzikbûna we li mijarê jî bi rastî. Ayşe Ceren Sarî: Ji aliyê din belkî di vê niqteyê de tiştêk zêde bikim. Em li vir zanyariyê jî wek mijarek hevbeş hilgirin. Û em hevbeşbûna zanyariyê piştgirî dikin. Zanyarî, wek ku Yasemin jî behs kir, ne tiştêk e ku dikare di dîsîplînan de bê girtin bi rastî. Û ya ku divê em bikin ev e ku perçeyên zanyariyê yê di dîsîplînên cuda de digirtî bidin nasîn hev, bi hev re bigihînin. Seçil: Serkan, te bi Açıq Radyo re çawa nas kir? Serkan Kaptan: Ez di sala 2008an de ji Enqereyê hatim Stenbolê. Ji ber sedemên cuda — ya herî girîng masterê min e; ya duyem balkêşiya Stenbolê — hatim. Û ez koçberî mala vala bûm. Min nivîna hewayî heye ku min ji hevalekî girtibû. Û radyoyek heye. Ti tiştêk din nînbû. Min nivîna hewayî bi pif kir, min radyo vekir û min tiştêk keşf kir ku li Enqereyê tunebû: Açıq Radyo. Ji wê rojê heta îro deh sal e ez guhdarî dikim. Lê ne tenê guhdarî kir; berhemên kooperatîf ên ji Enqereyê di demên diyar de tên — bayam, leblebî, mêmekê tişk. Min ew bir Açıq Radyoyê. Birina vê xwarina xweş û bi edaletî bo radyoyê, ji bo pêşveçûna hevaltiyê kêrhatî bû. Ayşe Ceren Sarî: Ez jî ji Enqereyê hatim, di 2013an de. Ez dikarim bibêjim ku ez ne guhdarîvanek baş a radyoyê me lê guhdarîvanekê gelek baş a Açıq Radyoyê me. Beriya Peymana Iqlîmê ya Parîsê di sala 2014an de, beriya G20yê, civînên ku me li Stenbolê li ser çi dikare were kirin çawa axaftin. Li qatê jorê Açıq Radyoyê pêvajoyek nasîn dest pê kir. Ez Açıq Radyoyê wek hebûnek gelek dihebandim dibînim. Em behsa vê hevbeşbûna zanyariyê, tevahiya zanyariyê, hevbeşiya zanyariyê kirin — ez difikirim ku ev di Açıq Radyoyê de bi rastî diqewime, li wir dibe. Ez van qadan pir dihebinim. Ez difikirim ku em hewceyê van qadan zêdetir in. Îlksen: Em di pêvajoyên wisa, di demên ku ferzbûnê dixwazin re derbas dibin, ev kesin e. Tam di vê wateyê de em hewl didin girîngiya piştgiriyê şîrove bikin. 0212 343 41 41. Yasemin: Bi rastî ez nayê bîra min ka kengê bû lê pêşangehên li Tûtün Deposu, bernameyên li Açıq Radyoyê, bernameyên ku ji aliyê hunermendan an pir mirovên ji qadên din ve tên çêkirin — bi salan e ez jî guhdarîvanekê wek platformê me. Îlksen: Tu jî ji Enqereyê hatî, ne wisa? Yasemin: Ez jî ji Enqereyê hatim. Îlksen: Hemû çîrokan wisa dest pê kirin. Kêliyên reva ji Enqereyê! Yasemin: Erê, em demê e bi Açıq Radyo re heval in. Û bi rastî ji ber ku em dikarin guhdarî gelek ramanên cuda yê ji qadên cuda û ramanên nêz li me bikin, bi taybet di Tirkiyeya îro de, ez difikirim ku ev ji her tiştî giranbihatir e. Lewra em hemû dikarin xeyal bikin ku berdewamkirin çiqas zor e. Em pir dihebinin — em hêvî dikin ku berdewam bibe bi mirovan û piştgirên ji her cûreyî. Wek platformek ku li ser piya dimîne, Açıq Radyo hebûneke ku ji jiyana gelek nesilan derbas bûye. Serkan Kaptan: Açıq Radyo ne tenê hebûnek hilberîna çandî dike. Ez difikirim ku hebûnek e ku mirovên ku dê hilberîna çandî bikin perwerde dike. Ger ez hinek vekim: ne helbest, helbestkar; ne rexnegirî, rexnegir hilberîne ev dibistan, ez wisa difikirim. Ev tê çi wateya: Açıq Radyo ne tenê hilberîne, hilberînê fêr dike. Bi kêrî di mînakê xwe de, di pîvana xwe de, wisa bû. Lewra ez difikirim ku bandora Açıq Radyoyê ya li ser sîstemê mezin e û ev bandorê dê bi qatkirinê zêde bibe. Ez difikirim ku bandoreke lokomotîf, lezdêr a wê heye — ji ber ku hilberîner hilberîne. Ayşe Ceren Sarî: Bi xwe jî bi salan fêr dibe. Em hemû bi hev re — bi we re bi domdarî diguherîn û veguherîn, bi armanceke hevbeş ya diyar. Seçil: Gelek spas. Birbuçuk: Em sipas dikin. Seçil: Kolektîfa birbuçukê bi me re bû. Em ji hemû guhdarîvanên xwe yê piştgir û yê hîn ne piştgir jî sipas dikin. Berî em derkevin cara dawî hijmara telefonê ji we bibihîzin — em jî bipirsîn em ê li derketinê çi guhdarî bikin. Serkan: Parçek dawî heye. [MÛZÎK: The Murlocs — Rolling On] Seçil: Hemû bi hev re: 0212 343 41 41. Bigerin ji kerema xwe. Hûn ê bersiva piştgirîya xwe bibînin.